

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
GUIDELINES FOR DEVELOPING LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE ACCORDING TO
BUDDHIST PRINCIPLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA LOPBURI

^[1]อดิศักดิ์ ทิพย์สุวรรณ Adisak Thipsuwan ^[2]บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chumnisart
^[3]พระสุรชัย สุรชัย PhraSurachai Surachayo
^{[1] [2] [3]}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Adisak_thip@hotmail.com

Article Received: September 11, 2024. Revised: December 25, 2024. Accepted: December 26, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถาน 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีด้วยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมมีค่าดัชนี PNImodified คือ 0.406 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ รองลงมา คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน 2) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บุรณการตามหลักพุทธธรรม คือ หลักทศิยาปาปนิสูตร ได้แก่ (1) จักขุมา ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (2) วิรูโร ผู้นำที่จัดการธุระได้ดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (3) นิสสยสัมปันโน ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย (1) ความเป็นผู้มีจักขุมา (วิสัยทัศน์กว้าง) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์การบริหารงาน มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ (2) ความผู้มีวิรูโร (เชี่ยวชาญปฏิบัติ) ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารมีความเป็นผู้นำ แสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ จัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากร นำระบบบริหารสารสนเทศ จัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล จัดระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน (3) ความเป็นผู้มีนิสสยสัมปันโน (มนุษยสัมพันธ์ดี) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงาน เชี่ยวชาญใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ จัดการความปลอดภัย ใช้ระบบความปลอดภัยเพื่อปกป้องข้อมูล สร้างเครือข่ายการทำงานด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, หลักพุทธธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aims to 1) study the digital leadership needs of school administrators, 2) study the methods for developing digital leadership according to Buddhist principles, and 3) propose guidelines for developing digital leadership according to Buddhist principles. This research is a mixed-method research. In part of quantitative research, using a questionnaire with a sample of 285 people. Data were analyzed using research statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and the need values, and qualitative research by interviewing 6 key informants. Data were analyzed using content analysis. The research results found that 1) The overall need for digital leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Service Area, Lopburi Province had a PNI modified index of 0.406. The first-ranked need was information management, followed by ethics in using information technology, having a digital vision, and finally promoting the use of technology in teaching and learning. 2) The method for developing digital leadership according to Buddhist principles was the development of digital leadership of school administrators, consisting of digital vision, information management, promoting the use of technology in teaching and learning, and ethics in using information technology integrated according to Buddhist principles, namely the Dutiyapāṇika Sutta, including (1) Cakkhumā, a leader with broad vision; (2) Vidhūro, a leader with capable of erringistering business; (3) Nissayasampanno, a leader with good human relations. 3) The guideline for developing leadership in the digital age according to Buddhist principles, consisting of (1) Cakkhumā (broad vision), executives with administrative vision, communication and leadership ability; (2) Vidhūro (expert in practice), executives with expertise in administration, being leaders, consistently seek knowledge in information technology, managing student and personnel data, implementing information management systems, organizing human resource management systems, organizing online class schedules and school activity management systems; and (3) Nissayasampanno (good human relations), executives with good human relations with colleagues, being experts in using online communication programs or platforms, managing security, using security systems to protect data, and creating networks using information technology.

Keywords: Leadership in the Digital Age, Buddhist Principles, School Administrators

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศได้นั้น หลักสำคัญก็คือ การศึกษา เพราะการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ ดังนั้น การบริหารการศึกษาจึงควรมีผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม และมีสมรรถนะที่จะสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชาติ สามารถผลิตบุคลากรที่เกิดจากผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารที่จัดการบริหารทางการศึกษาจึงต้องมีความเป็นผู้นำสูง ความเป็นผู้นำสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและนำความรู้นั้นมาพัฒนาการบริหารการศึกษาได้อย่างรวดเร็วสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในยุคนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีบทบาทในการที่จะบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่ายเช่น ครูสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันและอนาคต และการที่ผู้บริหารจะสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอันจะนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสำเร็จของการบริหารงานด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและที่สำคัญคือ การสร้างศรัทธาในตัวเองให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน (อัคราธร สังคมโชติ, 2550) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถมีทักษะ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความชำนาญงาน มีมนุษยสัมพันธ์ และมีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ในการบริหารกิจการใดๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นการบริหารรัฐกิจ บริหารธุรกิจ ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์การจะต้องมีภาระหน้าที่ที่จะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดีในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ บุคคลที่มีอำนาจในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีอิทธิพลเหนือผู้ตาม สามารถจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือคำสั่งของเขาได้ มีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของผู้อื่น มีหน้าที่ควบคุมตรวจตรา ประสานงาน วินิจฉัยสั่งการโน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเป็นผู้ชักจูงให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องร่วมแรง ร่วมใจทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยความสมัครใจ มีความกระตือรือร้นมุ่งให้ได้ผลงานดียิ่งขึ้น

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของโครงการต่างๆ การสร้างภาวะผู้นำที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารทำให้องค์กรบรรลุ วัตถุประสงค์จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์กร ทำให้บุคลากรมีความยินดี เต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาท สำคัญในการนำพาการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้นอกจากนี้ผู้บริหารยังเป็นผู้สร้างค่านิยม แรง บันดาลใจและความเชื่อรวมทั้งต้องสื่อสารแก่นของค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวสู่ผู้ตาม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์มีลักษณะการทำงานเป็นทีม มีการประสานความร่วมมือมีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความรู้ทางการศึกษาเป็นอย่างดี และมีกระบวนการค้นหาและพัฒนา ศักยภาพของผู้ตามอย่างเหมาะสม

การบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบันนี้จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่ จึงต้องอาศัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนดว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานราชการ 4.0 จะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยอย่างน้อย 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) การสานพลังระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม (Collaboration) เป็นการยกระดับการทำงานจากการประสานงานกันหรือทำงานด้วยกันไปสู่การร่วมมือกัน เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย 2) การสร้างนวัตกรรม (Innovation) เป็นการคิดค้นและหาวิธีการ หรือศึกษาเรื่องใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลกระทบใหญ่ต่อการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและ 3) การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitization) เป็นการผสมผสานการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ (Cloud) อุปกรณ์สมาร์ทโฟน และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทางได้อย่างปลอดภัยและประหยัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนควรมีแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศในการตัดสินใจแก้ปัญหา มีข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายด้านซอฟต์แวร์ สำหรับบริหารจัดการข้อมูล ซึ่งสารสนเทศกับการเรียนการสอนในโรงเรียน มีการนำคอมพิวเตอร์และเครื่องมือประกอบช่วยในการเรียนรู้ เช่น วัสดุทัศนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการศึกษาจัดตารางสอน คำนวณระดับคะแนน จัดชั้นเรียน ข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาและการแก้ปัญหาในโรงเรียน มีการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมากขึ้น (พรทิพย์ บริสุทธิ์, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จึงจำเป็นอย่างมากที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะตามภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการบริหารงานในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ใช้ในการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งหลักปณิธานที่เป็นลักษณะของนักบริหาร 3 ประการ คือ 1) จักขุมา หมายถึง ปัญญามองการณ์ไกล เช่น ถ้าพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหนหรือสามารถคาดการณ์ทิศทางหรืออนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำจากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตร่วมในการตัดสินใจและวางแผนด้วย ซึ่งคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Conceptual Skill คือการชำนาญในการใช้ความคิด หรือทักษะทางด้านความคิด 2) วิรุโ

หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้หรือเข้าใจในการเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ในกรณีแพทย์ผ่าตัดสมองก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดสมอง เป็นต้น คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Technucal Skill คือความชำนาญการด้านเทคนิค หรือทักษะทางด้านการปฏิบัติงาน 3) นิสสัยสัมพันธ์ หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะคนมีมนุษยสัมพันธ์ดีมีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดมีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานกันแต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น คุณลักษณะที่สามนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Human Relation Skill คือความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์หรือทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2554)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักพุทธธรรมทางพุทธศาสนา คือหลักทศพิธราชธรรมไปบูรณาการในการบริหารสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาคณะด้วยหลักพุทธธรรม บูรณาการร่วมกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลให้การบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ จากหนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website เครื่องมือวิจัย คือแบบศึกษาเอกสารวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 แจกแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ประชากร คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี จำนวน 25 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียน 1,160 คน (คู่มือข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564, 2564) มีกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางเปรียบเทียบสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie & D.W. Mogan (1970) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกัน และ

กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 285 คน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 ถึง 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่เหมาะสมที่สุดแล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรจริง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNIModified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2542) โดยภาพรวมรายขั้นตอน/รายด้าน และรายข้อหรือรายกิจกรรม ตามลำดับ ซึ่งนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้ปรับสูตรการคำนวณมาจากดัชนี PNI โดยการหารค่าผลต่างของ (I-D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ได้ดังนี้ (Modified Priority Needs Index: PNIModified) = (I-D)/D

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัยคือ ศึกษาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี จำนวน 5 คนโดยเลือกแบบเจาะจงซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ในการคัดเลือก เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี โดยปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอสรุปร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เครื่องมือที่ใช้คือแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมมีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ คือ 0.406 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ รองลงมา คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ที่	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับPNI _{modified}
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.01	0.86	ปานกลาง	4.08	0.74	มาก	0.359	3
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ	2.84	0.86	ปานกลาง	4.02	0.79	มาก	0.457	1
3	ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน	3.05	0.85	ปานกลาง	4.13	0.73	มาก	0.358	4
4	ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.89	0.85	ปานกลาง	4.08	0.52	มาก	0.451	2
	ภาพรวม	2.95	0.86	ปานกลาง	4.08	0.70	มาก	0.406	

2. วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บุรณาการตามหลักพุทธธรรม คือหลักทศุติยาปณิกสูตร ได้แก่ (1) จักขมา ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (2) วิธูโร ผู้นำที่จัดการธุระได้ดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(3) นิสสยสัมปันโน ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจด้วยการติดตามและวิเคราะห์ผลการเรียน 2) สร้างเครือข่ายการทำงานด้วย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างบุคลากรและสมาชิกทางองค์กร 3) แสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ การเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลสารสนเทศ 4) มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพกับทุกฝ่าย 5) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะบุคลากร ความสามารถในการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาทั้งทางด้านการเรียนการสอนและทักษะเชิงวิชาชีพ นวัตกรรมทางการศึกษา 6) สนับสนุนและพัฒนาทักษะ การสนับสนุนครูในการพัฒนาทักษะและความรู้แก่ครูด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำไปสอนแก่นักเรียน 7) สร้างองค์กรที่มีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การสร้างวัฒนธรรมที่เน้นความร่วมมือและการทำงานทีม 8) สนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การสนับสนุนที่อยู่ร่วมกันไม่เพียงแต่ในทางวิชาการแต่ยังในด้านทางอารมณ์ร่วมในการทำงานร่วมกันในโรงเรียน 9) จัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากร ใช้ระบบจัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากรที่เป็นระบบออนไลน์ เช่น ระบบจัดการข้อมูลนักเรียน หรือระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 10) ใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ เช่น การใช้อีเมล หรือ Line Group 11) ใช้ระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน เพื่อลดความซับซ้อนในการจัดตารางและกิจกรรม 12) สร้างและจัดการเนื้อหาการเรียนการสอน ใช้แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ 13) ติดตามและประเมินผลการเรียน ใช้ระบบติดตามผลการเรียนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 14) จัดการความปลอดภัย ใช้ระบบ

ความปลอดภัยเพื่อปกป้องข้อมูลสำคัญและระบบการทำงานของโรงเรียน การให้บริการผู้ปกครอง ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับความก้าวหน้าและพฤติกรรมของนักเรียน 15) นำระบบบริหารสารสนเทศ (MIS) การใช้ระบบ MIS ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศต่างๆ 16) มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เร็วและมีความปลอดภัยช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกันได้จากระยะไกล 17) จัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (HRMS) ใช้ระบบ HRMS เพื่อทำการจัดการข้อมูลบุคลากร รวมถึงการจัดการเวลาทำงาน การลา และการบริหารงบประมาณทรัพยากรบุคคล แพลตฟอร์มการสื่อสาร การใช้แพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ 18) จัดทำระบบ Learning Management System (LMS) การนำเทคโนโลยี LMS มาใช้ช่วยในการจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ 19) การใช้ระบบ DMS ช่วยให้การจัดการเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงเอกสารที่สำคัญได้ทุกที่ทุกเวลา ระบบติดตามและประเมินผลการเรียน (Assessment and Evaluation Systems)

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ดังนี้ 1) ความเป็นผู้มีจักขูมา (วิสัยทัศน์กว้าง) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารงาน มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เร็วและมีความปลอดภัย 2) ผู้มีวิริโร (เชี่ยวชาญปฏิบัติ) ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารมีความเป็นผู้นำ แสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะบุคลากร สนับสนุนและพัฒนาทักษะครูและนักเรียน จัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากร นำระบบบริหารสารสนเทศ (MIS) จัดทำระบบ Learning Management System (LMS) ใช้ระบบ DMS ช่วยให้การจัดการเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว จัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (HRMS) ใช้ระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน ใช้แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ ติดตามและประเมินผลการเรียนผ่านระบบออนไลน์ 3) มีนิสสยสัมปันโน (มนุษย์สัมพันธ์ดี) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงานหมั่นใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ จัดการความปลอดภัย ใช้ระบบความปลอดภัยเพื่อปกป้องข้อมูล สร้างเครือข่ายการทำงานด้วย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างองค์กรที่มีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน สนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัย ได้นำผลดังกล่าวมาจัดลำดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น 1) ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ 2) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีประเด็นที่จะต้องแก้ไขเร่งด่วนคือ ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ อันดับที่ 1 ข้อที่ 18 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงาน และอันดับที่ 2 ข้อที่ 19 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ ผลไพร (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

อยู่ในระดับมาก คือ ภาวะผู้นำด้านการส่งเสริมจริยธรรม รองลงมา คือ ภาวะผู้นำด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน ภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง และ ภาวะผู้นำด้านความเท่าทันสถานการณ์ ตามลำดับ และสอดคล้องกับการวิจัยของอิสรา วิรัชกุล (2558) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

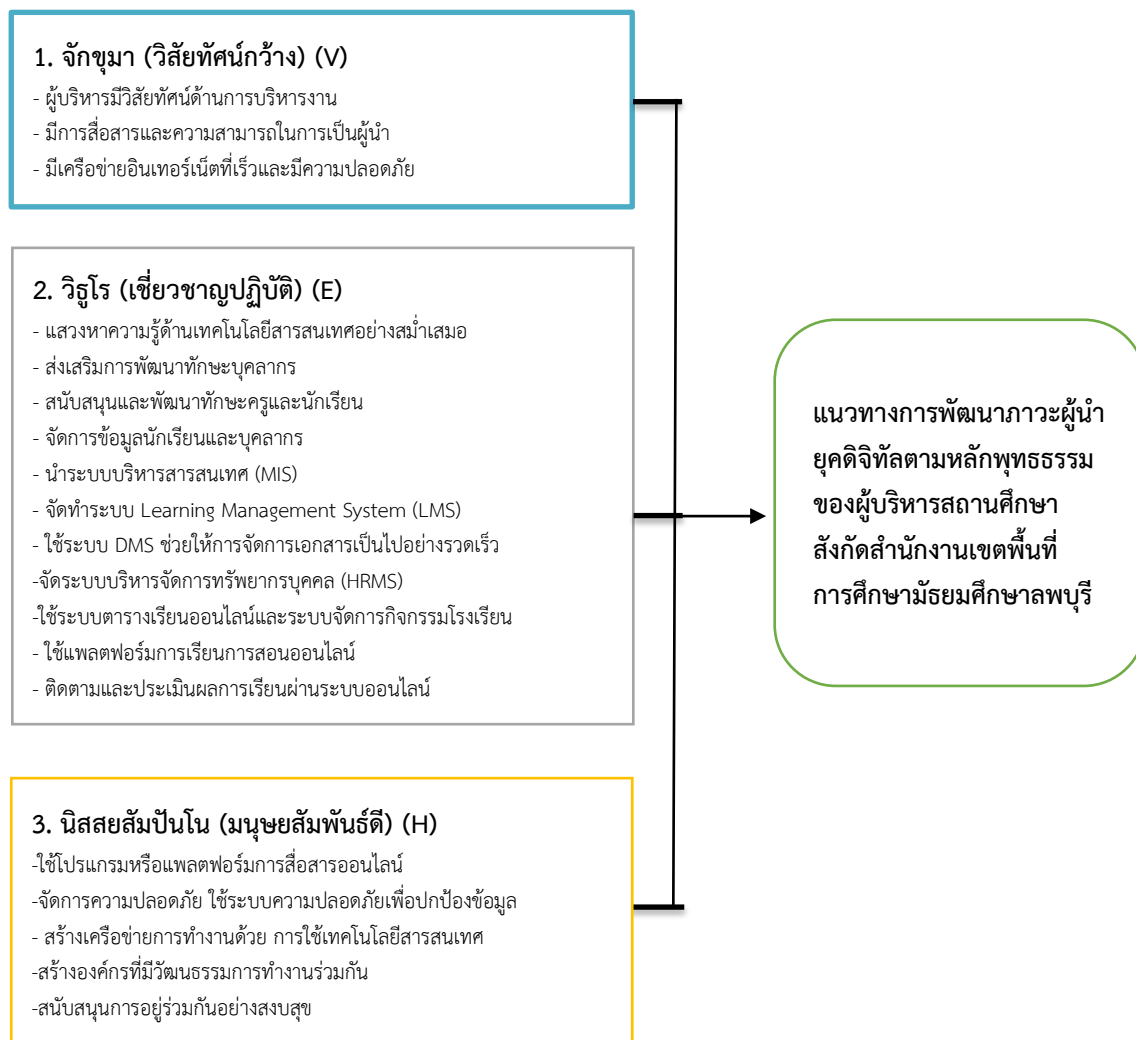
2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ หลักทศพิธยาภิณสูตร ได้แก่ (1) จักขุมา ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (2) วิรูโร ผู้นำที่จัดการธุระ ได้ดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (3) นิสสยสัมปันโน ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี จากผลการวิจัยในเบื้องต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ ปกรณ์ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เหมาะสมประกอบด้วย วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้และทักษะดิจิทัล การจัดการดิจิทัล วัฒนธรรมดิจิทัล เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล และกลยุทธ์เชิงดิจิทัล และสอดคล้องกับการวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวงศ์ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล คือ การรู้และใช้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และจริยธรรมในการใช้ดิจิทัล 2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล คือ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การบริหารจัดการ เทคโนโลยี และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล คือ การสร้าง วิสัยทัศน์ที่มุ่งดิจิทัล การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการสร้าง วิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้มีจักขุมา (วิสัยทัศน์กว้าง) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์การบริหารงาน มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ 2) ความผู้มีวิรูโร (เชี่ยวชาญ ปฏิบัติ) ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการบริหารมีความเป็นผู้นำ แสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างสม่ำเสมอ จัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากร นำระบบบริหารสารสนเทศ จัดระบบบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคล จัดระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน 3) ความเป็นผู้มีนิสสยสัมปันโน (มนุษยสัมพันธ์ดี) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงาน เชี่ยวชาญใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการ สื่อสารออนไลน์ จัดการความปลอดภัย ใช้ระบบความปลอดภัยเพื่อปกป้องข้อมูล สร้างเครือข่ายการทำงาน ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระอภิรัตน์ ฐิตวิริโย (ดาประโคน) (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบาง ปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) ด้านจักขุมา คือ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองการไกล ประกอบด้วย สร้าง วิสัยทัศน์ในองค์การมีความรู้ความสามารถ มีการวางแผน มีแนวความคิดใหม่ๆ 2) ด้านวิรูโร คือ จัดการธุระได้ ดี มีความเชี่ยวชาญในงาน ประกอบด้วย ความมั่นใจในการฝึกฝน มีเทคนิคและความถนัด มีความ เชี่ยวชาญ มีประสบการณ์การทำงาน มีทักษะความชำนาญในงานมีความตั้งใจ อดทนต่อการทำงาน 3) ด้าน นิสสยสัมปันโน คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย ความสุภาพอ่อนโยน เอาใจใส่ กระตือรือร้น มีใจผูกพัน อยู่กับงาน สร้างมิตรภาพ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นการยกย่องให้เกียรติผู้อื่น และสอดคล้องกับการวิจัยของ พระณรงค์ วุฑฒิเมธี (สังขวิจิตร) (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการตามหลักทศพิธยาภิณสูตรของ

ประกอบด้วยด้านจักษุมหา (วิสัยทัศน์) 1) ผู้บริหารระดับสูง ควรเปิดรับความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ ได้เสนอความคิด และกิจกรรม ต่างๆ ที่สร้างสรรค์ อย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจใน ระดับผู้จัดการให้เข้าใจทิศทางและวิสัยทัศน์ขององค์กรจริงๆก่อน และการสื่อสารต่อไปยัง ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านวิธวิธี (การจัดการ) 1) ผู้บริหารระดับสูงควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริหารให้มี ใจเปิดกว้างและต้องมีการจัดการในด้านต่างๆให้เสมอภาคกัน 2) ใช้คนให้ถูกทาง บุคคลไหนมีความ ถนัดด้านใดเป็นพิเศษควรส่งเสริม ด้านนิสัยสมบปโน (มนุษยสัมพันธ์) 1) ให้มีการอบรมความเป็นภาวะผู้นำโดยการปลูก จิตสำนึกความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา 2) จัดให้มีการอบรมบ่อยๆเกี่ยวกับภาษา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัย คือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลตามหลักพุทธธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี สรุปรูปเป็นองค์ความรู้ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “VEH”

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

V หมายถึง Vision ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (วิสัยทัศน์กว้าง) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารงาน มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เร็วและมีความปลอดภัย

E หมายถึง Expertise เป็นผู้มีวิจิตร (เชี่ยวชาญปฏิบัติ) ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหาร ความเป็นผู้นำ แสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะบุคลากร สนับสนุนและพัฒนาทักษะครูและนักเรียน จัดการข้อมูลนักเรียนและบุคลากร นำระบบบริหารสารสนเทศ (MIS) จัดทำระบบ Learning Management System (LMS) ใช้ระบบ DMS ช่วยให้การจัดการเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว จัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (HRMS) ใช้ระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน ใช้แพลตฟอร์มการสอนออนไลน์ ติดตามและประเมินผลการเรียนผ่านระบบออนไลน์

H หมายถึง Human Relations มีนิสัยสัมพันธ์ (มนุษยสัมพันธ์) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหมั่นใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ จัดการความปลอดภัย ใช้ระบบความปลอดภัยเพื่อปกป้องข้อมูล สร้างเครือข่ายการทำงานด้วย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างองค์กรที่มีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน สนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงาน สร้างเครือข่ายการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานด้วยการมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารงาน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจด้วยการติดตามและวิเคราะห์ผลการเรียน มีการสื่อสารและความสามารถในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเก็บรวบรวมและค้นหาข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีการแสวงหาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ การเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะบุคลากร ความสามารถในการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาทั้งทางด้านการเรียนการสอนและทักษะเชิงวิชาชีพ นวัตกรรมทางการศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นหาเพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนางานฝ่ายบริหารงานทั่วไป พัฒนางานฝ่ายบริหารงานบุคลากรด้วยการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (HRMS) ใช้ระบบ HRMS เพื่อทำการจัดการข้อมูลบุคลากร รวมถึงการจัดการเวลาทำงาน การลา และการบริหารงบประมาณทรัพยากรบุคคล แพลตฟอร์มการสื่อสาร การใช้แพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ ใช้ระบบตารางเรียนออนไลน์และระบบจัดการกิจกรรมโรงเรียน เพื่อลดความซับซ้อนในการจัดตารางและกิจกรรม ใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษากระบวนการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงาน

2.2 ควรศึกษาการสร้างเครือข่ายการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิราภรณ์ ปกรณ์. (2565). **รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารรัชต์ภาคย์ 16(48). 397.
- จิรวรรณ ผลไพร. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2566). **ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21**. แหล่งที่มา https://www.conference.edu.ksu.ac.th/file//20160809_2488101126.pdf สืบค้นเมื่อ 4 เม.ย. 2566.
- ธานินท์ ศิลป์จารุ. (2551). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรทิพย์ บริสุทธิ์. (2566). **เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาโรงเรียน**. แหล่งที่มา <http://kruorathai.blogspot.com/> สืบค้นเมื่อ 4 พ.ค. 2566.
- พระณรงค์ วุฑฒิเมธี (สังขวิจิตร). (2557). **การบริหารจัดการตามหลักทฤษฎีปาปนิสตรของบริษัทเอ็นอีซี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม)**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก.
- พระอภิรัตน์ ฐิตวิริโย (ดาประโคน). (2560). **ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2564). **คู่มือข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564**. ลพบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566**. แหล่งที่มา <https://www.obec.go.t> สืบค้นเมื่อ 4 พ.ค. 2566.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: วี.พรีน (1991).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). **การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. รายงานการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัคราธร สังมณีโชติ. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อิสรา วิรัชกุล. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร.
- เอกรัตน์ เชื้อวงศ์. (2565). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Krejcie, R.V. & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.